

ด้วยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้กับคดีอาญาเสพติดแล้ว เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2551 ซึ่งได้กำหนดการอุทธรณ์ฎีกาแตกต่างไปจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหลายประการและที่สำคัญยิ่งคือการบัญญัติให้คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับอาญาเสพติดให้เป็นที่สุด มีผลทำให้คดีอาญาเสพติดไม่อาจดำเนินคดีชั้นศาลฎีกาได้ แต่สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาได้โดยการขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาเท่านั้น จึงไม่มีการอนุญาต หรือการรับรองให้ฎีกาคงเช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา มาตรา 221

ผลจากการศึกษาพบว่า ในการฎีกาคดีอาญาเสพติดแต่เดิมเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา และการฎีกาเป็นสิทธิของคู่ความ หรือเป็นระบบสิทธิ (Appeal as of Right) แต่อย่างไรก็ตามมิใช่คดีอาญาเสพติดทุกคดีจะสามารถฎีกาขึ้นสู่ศาลฎีกาได้ เนื่องจากมีบทบัญญัติห้ามฎีกาไว้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาจากผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ หรือได้รับการรับรองให้ฎีกาโดยอัยการสูงสุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 221 ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 ได้เปลี่ยนแปลงระบบ การฎีกาในคดีอาญาเสพติดของประเทศไทยเป็นระบบอนุญาต (Discretionary Appeal) และตัดอำนาจการขออนุญาตฎีกาต่อผู้พิพากษา

คนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ และการรับรองฎีกาโดยอัยการสูงสุดออกไป โดยให้คดีเป็นที่สุดในชั้นศาลอุทธรณ์และขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาเท่านั้น ถือได้ว่าในชั้นอุทธรณ์เป็นระบบสิทธิ ส่วนในชั้นฎีกาเป็นระบบอนุญาต ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดปัญหาปริมาณคดีอาชญากรรมในชั้นศาลฎีกา แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวกลับส่งผลต่อหลักประกันสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของประชาชนโดยอัยการสูงสุดอย่างสำคัญยิ่ง ทั้งๆที่ อาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมและความมั่นคงของชาติ และเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายและดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการในฐานะตัวแทนรัฐและประชาชนในการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา ควรต้องร่วมมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยกัน มิใช่แยกส่วนโดยมิได้มีการแก้ปัญหในระดับโครงสร้างของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เป็นเพียงการแก้ปัญหาคำพิพากษา “อำนาจ” ขององค์กรเป็นสำคัญยิ่งกว่าเป้าหมายที่แท้จริงของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ต้องการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการค้นหาความจริง และทั้งไม่สอดคล้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ให้ความสำคัญกับระบบการตรวจสอบ รวมถึงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมนี้ได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับการนำคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาจากการขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาให้เป็นระบบสิทธิของคู่ความที่จะฎีกา และให้มีการรับรองฎีกาโดยอัยการสูงสุด และบังคับใช้กฎหมายอื่นที่มีอยู่กับการจำกัดคดีอาชญากรรมขึ้นสู่ศาลฎีกา เพื่อให้การฎีกาในคดีอาชญากรรมเป็นหลักประกันสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้อย่างแท้จริง

The Narcotics Procedure Act B.E. 2550 (2007) took effect on July 12, 2008. Henceforth appeal procedures in narcotics cases, especially appeals to the *dika*-court (Supreme Court) level, would accordingly differ from ordinary appeals procedures under the Code of Criminal Procedure in some fundamental respects. Most importantly, it was newly prescribed that narcotics convictions would be finalized with the judgments or rulings rendered by lower appellate court having jurisdiction, thereby precluding filing appeals with the *dika*-court through lower appellate courts.

Therefore, proceedings concerning narcotics cases would henceforth not be conducted before the Supreme Court on the basis of appellate procedures. Nonetheless, it is still the case that the Supreme Court can be directly requested to hear narcotics cases without involvement of the lower appellate court which originally had jurisdiction. Hence, in this respect, cases involving narcotics are allowed *dika* appeals in a respect unlike what obtains

in regard to other categories of crimes falling under the rubric of Section 221 of the Code of Criminal Procedure.

Findings indicate that *dika* appeals in narcotics cases were previously treated just as were other criminal cases governed by the Code of Criminal Procedure. Moreover, being able to file a *dika* appeal was considered to be a basic defendant right. However, not all narcotics case defendants could file *dika* appeals because of a number of conditions that had to be met before a *dika* appeal could be filed. Under Section 221 of the Code of Criminal Procedure, in order to file a *dika* appeal, a defendant had to have had the original trial judge or lower-level appellate judge endorse and sign the appeal. Such a judge could be a judge who issued a dissenting opinion in the course of rulings leading to the conviction of the defendant, or alternatively even the prosecuting attorney in narcotics cases could endorse a *dika* appeal.

Later, however, when the Narcotics Procedure Act B.E. 2550 (2007) was actually promulgated, this system of filing *dika* appeals in narcotics cases was disallowed in favor of a system of discretionary appeal restricting *dika* appeals only to the conditions just mentioned. Therefore, inasmuch as *dika* appeals are now discretionary and not granted as a right, the narcotics case load for the Supreme Court has been reduced. Nonetheless, it remains the case that these changes significantly threaten the security of the rights held by the citizenry.

Violations of the law in narcotics cases significantly jeopardize the peace, order and security of Thai society and are considered criminal offences. In such cases, it can even be said the state itself is an injured party. In narcotics cases, court proceedings are conducted by a prosecuting attorney as a representative of the state and the general public in the course of which justice is purportedly rendered in what are considered criminal cases.

Nonetheless, there are evident problems in the current approach which can be solved only through wider participation of those concerned. Solving these problems requires more than just making adjustments in the structure of the judicial process. This is not merely a situation concerning the “authority” of judicial or governmental bodies. To the contrary, attention must also be paid to the overall objectives of the criminal justice system in securing the basic rights and freedom of the citizenry and establishing the “truth” in judicial proceedings. Moreover, the new system is incompatible with a verifiable and transparent criminal justice system and the principle that the citizenry should be co-participants in the system of justice.

Consequently, the researcher suggests that the Narcotics Procedure Act B.E. 2550 (2007) be amended such that defendants in narcotics cases can once again be allowed to make appeals to the Supreme Court using the appellate apparatus of the lower courts. Defendants should once again be given the right of *dika* appeal through the formal appellate apparatus, particularly as approved by the prosecuting attorney. Other extant laws concerning narcotics should be fully enforced, especially insofar as they impinge upon narcotics cases brought before the Supreme Court. If so, the citizenry will be more secure in their rights in view of the fact that their rights are thereby genuinely being protected.